

MÁGYAR KÜRIR.

Nr. 46.

Indult Bétsből, Pénteken, December' 5-dikén, 1928.

B é t s.

A' mult hónap 27-dikén egy fontos próbatétel vétetett itt elő, Fels. János Ts. K. Fő Hertzegnek, mint General-Genie-Directornak parantsolatjából, az eránt, mi módon lehet, a' földalatti hadakozásban a' Mínákat Khémiai készülétek által, elmellözvén az úgynevezett gyújtó hurkák alkalmaztatását, elgyújtani.

A' próbatételre egy hajdani vár földalatti való menetelének vagy galleriájának felvettetése vétetett tételbe, melly mindjárt a' belső városon kívül nem régeben fedeztetett fel.

A' próba az ezen tudományhoz megkívántató minden vigyázattal ügyességgel téletett meg, úgy hogy az elgyújtás módja tökéletesen elsült.

Hogy tehát a' megesett fellohbanás után, annak a' nevezett galleriára vizsgálható erejéről tüstént és mindenképpen meg lehessen győződni, azonnal bémene azon földalatti hosszszas galleriába Báró Hauser Ingenieur-Oberst-Lieutenant; dítséretes szolgálatbeli buzgóságától 's tudni kívánásától elragadtatva, két más Fő Hadnagyokkal, Reuter, és Keresztúry Urakkal együtt, még pedig, minthogy előre vigyázásból e' végre a' Menetel egészen meg volt világosítva, minden akadály nélkül annak éppen a' végéig, teljességgel semmi veszedelmet nem gyanítván: de ott a' mind

két felől történt beomlás által annyi fojtó gáz tolakodott volt már abba, hogy az a' bémenteket azonnal és hirtelen elfojtva a' földre terítette.

A' megölő gőznek temérdeksége egyszerre úgy megtöltötte az egész galleriát, hogy ámbár a' kívül jelenvoltak legkegyesebb gondoskodására, Fels. Ferentz, Károly, Antal, Lajos Ts. K. Fő Hertzegeknek, valamint az Udv. Fő Hadi Tanács Praesidensének Prinz Hohenzollern Ö Hertzegségének is buzdításaira és megtett rendeléseire, minden elővehető módok elővétettek, sőt két Mínaásók is életek vesztével próbát tettek; a' jelenvolt Tisztek és a' Katonaság hasonlóképpen példátlan igyekezettel mindent elkövettek: mégis lehetetlen volt a' szerentsétlen Tiszteket hivatalos foglalatosságainak áldozatait, két óra eltélese előtt kihozni és Orvosi segedelemre bízni; de a' mellynek fájdalom már fogantja nem lehetett.

Szmirnából, Nov. 3-dikán. Egy Austriai kis hajóssereg indult ki innen, melly egy fregáthól, egy korvettéből, egy briggből és több könnyű hajókból áll. Ez útját Marokkó felé vette. A' hajós sereg Vezére Accurti lincáhajós Kapitány. Ezen Expeditióra az adott okot; hogy a' Marokkói rabló hajók egynéhány Austriai kereskedő hajókat elvettek.

O r o s z O r s z á g.

A' megboldogult Tsászárné Oct. 24-kén betegedett meg. A' betegség hidegleléssel és hasrágással kezdődött; de a' melly a' következő napokon megszűnt. A' Tsászárné felkelt az ágyból, és gyógyuló félben látszott lenni; és Ő maga nem engedte, hogy betegségről a' szokás szerint Napi-Hirdetések (Bulletinek) adattassanak ki a' Közönséghez. De mikor Nov. 5-kán látná az Orvos (Dr. Rühl), hogy a' beteg nagy felhevülésben jött, emlékezete és hallása meggyengült, nyelvét nem fordíthatja — odahívatta Crichton és Blum orvosokat közös tanácskozásra. A' vérnek a' főre való sebes tödülését látván, az Orvosok eret vágattak az Ő Felsege karján és más eltartóztató szereket vettek elő; de a' mellyek csak kevés pillanatokig tartó könnyebbülést szerzenek a' betegnek, és nem háríthaták el a' guta ütést, melly Nov. 5-kén reggeli 2 órakor Ő Felsege betes életének végét szakasztotta. — Még Nov. 4-kén dél utáni 5 óráig minden azt hitte az Udvarnál, hogy a' Tsászárné betegsége nem halálos. Ekkor nyilatkoztatták ki az Orvosok, hogy a' gyógyuláshoz többé reménység nintsen. Estvél 7 órakor vette fel az öreg Tsászárné az Ur-Vatsoráját; ekkor még annyi ereje volt, hogy az ágyban felülhetett. Így elkészülve az örökké valóságra reszkető kezekkel reá adta a' beteg Tsászárné, Szülői áldását fíjára a' Tsászárra — a' ki, az ifjú Tsászárnéval együtt szüntelen mellette volt a' betegnek — és a' Töle távol lévő többi magzataira ú. m. Constantin és Mihály Nagy Hertzegekre, Mária, Anna, és Ilona N. Hertzeg Aszszonyokra, kiket mindnyájokát névszerént megnevezett. Ekkor elővezették, az Ő Felsege kívánságára, a' Korona Örököszt; a' ki mindjárt azt kérdezte Nagy

Anyjától, nem akarja-e' látni az ő testvér húgait? A' beteg intett a' fejével — 's oda vitettek a' Nagy Hertzeg Aszszonyok is. A' Tsászárné megáldotta minden unokáit, és erőtelen kezét a' Tsászár segítségével tette a' kis Constantin fejére, a' kit az álomból költöttek fel, hogy Hozzá vigyenek. Tsak hamar azután elszenderedett Ő Felsege, és hajnali 2 órakor kimult. A' nép színmutatás nélkül való részvétellel siratta másnap „Anyáskáját“ a' melly névvel már sok esztendőltól oltá szokta Ő Felsegét nevezni és tisztelni.

Tiflis Oct. 30-kán. Sipágin Generális, a' Tiflisi Hormányozó rövid ideig tartó betegsége után Epehideglelésben megholt.

A' Sz. Pétervári Újság közli Nov. 6-dikán azon Tsászári Jelentést, mellyben a' most Uralkodó Orosz Tsászár, Edes Anyjának a' boldogult Özvegy Tsászárnénak halálát Alattvalóinak fájdalommal érzésekkel tudokra adja. — Az Újság azt jegyzi meg: hogy soha egy Thronuson sem látott a' világ a' jótételben olly fáradhatatlan Fejedelem aszszonyt, mint a' megboldogult Tsászárné volt.

(A' megboldogult Orosz Tsászárné, Mária Feodorowna, (az előtt: Sophia, Dorothea, Augusta; Luiza) Würtembergi Kir. Hertzegaszszony volt, a' megholt Würtembergi Királynak Fridriknek testvére. Született 1759-ben, Oct. 25-kén. Az Attya Fridrik Eugen Würtembergi Hertzeg, és az Anyja Friderika Dorothea, Sophia, Brandenburg Schwedti Márkgrófnak a' Leánya, megértvén az Orosz Udvarnak abbéli szándékát, hogy a' Korona Örökös Nagyherceg, Pál, ki későbbben Orosz Tsászárrá lett, szándékozik a' W. Hertzegi Házból házasodni, mind a' két Hertzeg Kisaszszonyaikkal, ú. m. a' most meghalozott Orosz Tsászárnéval és Erzsébet Wilhelmine Lu-

dovica Hg Aszszonnyal, ki későbbben a' most uralkodó Austriai Tsászári Pelségnek I. Ferentznek első Hitvесе lett, Berlinbe mentek, a' hova Pál Nagyherczeg, Sz. Pétervárból, 1776-ban Jul. 21-dikén hasonlóképpen megérkezett; kinek választása Sophia Dorotheára, az idősb Hertzeg Aszszonyra esvén, minekutánna abban az akkori Orosz Tsászárné II Katalin is megegyezett, a' Hertzeg Aszszonyt Henrik Kir. Hertzeg, a' Burkus Királynak II Fridriknek Testvére kérte meg Pál Nagy Hertzegnek. Ezen örvendetes történet alkalmatosságával II Fridrik több öröm innepeket rendelt s fényes mulatságokat tartatott. Az után az Ifjú Hertzeg Asszony Szüléivel együtt Sz. Pétervárbá elútvázván, ott az Őszeveles Oct. 18-dikán tartatott 1776-ban. A' megholt Tsászárnénak 10 Gyermekei voltak; ú. m.

1. A' boldogult Sándor, Orosz Tsászár.
2. Constantin Cesarevits Nagyherczeg.
3. Austriai Ts. K. Fő-Hertzeg Jósefnek, Magyar Ország Nádorának megholt első Hitvесе.
4. A' Meklenburg-Schvererini meghalt Örökös Nagyherczegnek Hitvесе.
5. A' Weimari Nagy Hertzegné.
6. A' Württembergi megholt Királyné.
7. Olga Nagyherczeg Aszszony, ki 3 eszt. korában megholt.
8. A' Hollandiai Korona örökös Hertzeg Hitvесе.
9. A' most uralkodó Miklós Tsászár.
10. Mihály Nagyherczeg. Kik közül öten a' Tsászárnénak még életében elhaltak.

Nagy Britannia.

London, Nov. 22-kén. A' Frantzia Követ Hertzeg Polignach haza akar a' napokban Párisba menni, a' hivatalos foglatosságokat, a' Hertzeg távolléte alatt, Roth Ur, a' Követségi első Tanácsos fogja vinni. — Hertzeg Wellington Nov. 19-kén Windsorba kiment a' Királyhoz, és Ő Felségénél ebédelt; estve vissza jött Londonba. Mar-

quis Palmella Nov. 20 kán Conferentziát tartott Ő Hertzegségével, mellynek végével úgyra kiment Windsorba Ő Felségéhez.

A' Morning-Journal Nov. 18-kán, a' következő tzikkelyt adta ki: „Mindent, valaki csak józan ítéletű ember Nagy Britanniában — a' kinek szíve moraliter érzeni tud, és embertársainak meggyilkolásával lelkiismeretét terhelni nem akarja — a' ki a' döghalálnak segítője, és a' bűnnek előmozdítója nem kíván lenni — minden ilyen férfiút ezennel felszöllitunk, hogy amaz átokra méltó nevet, Sierra Leonát *) a' Nagy Britanniai Szállítványok sorából az Országlószék által haladék nélkül kitöröltetni, kiáltsa. Nintsen a' földkereséségén olyan hely, hol a' halál hasonló pusztításokat tenne, hol a' bűn oly fel emelt fővel járna. A' társaság azon a' kritikus ponton áll ebben a' Halottas tartományban, a' mikor már örülség lenne javulásra várakozni — és égre kiáltó kegyetlenség, újabb Próba tetelekhez

*) Sierra Leona, Anglus Gyarmat Afrikában, melly Angliának 50 esztendő óta teméntelen pénzébe és emberébe került. Nagy költséggel Európaiak szállítattak oda (kiktől a' Tör'sök népek, a' Szeretsenek megtérítettének és pallérozódást kapnának); de a' kik csak hamar mind elhaltak. Mások küldettek: azok is úgy jártak. Ekkor gyanú támadt a' Klíma mérges és gyilkos természetéről. De az ennek megvisgálására több ízben kiküldetett Biztosok, a' tájékat kellemetesnek találván és az Eg hajlat ártatlan voltáról bizonytságot adván: az Országló szék (hibetően sokat reménylven még valaha ettől az Afrikai Gyarmattól) nem akarta abban hagyni a' dolgot. Most közelebb, esztendő el forgása alatt, 3 Kormányozó halt el egymásután.

fogni. Erről a Gyarmatról le kell Nagy-Britanniának mondani, — más különben rövid idő alatt iszonyú lesz a feles terhe azokon, kik az oda való romlásnak okai. — Imé itt közlünk egy onnan vett levelet, mellynek hitelt érdemi voltáról jót állani készek vagyunk:

Sierra Leona Aug. 19-kén 1828.

„A döghalál, melly Juliúsig megkémelt bennünket, elvitte a Kormányozót (Oberster Lumleyt) 's elpusztította a mellette álló Tisztek seregét. A legjobb Orvosok Clarke és Foulis betegen fekszenek — és ha Dr Ferguson nem volna, nem tudom mihez kezdenénk. A fekete lakosok között rettenetes a halandóság. En házamból éppen a Temező helyre láthatok a hová éjjel nappal hordják a Pestis áldozatait. És még is azt mondják a kemény szívű Fejérek (Európaiak), hogy ez, egészséges Klíma! — A romlottság itten, képzelhetetlen. Jól mondta Macaulay Ur, hogy ha az ember ezeket a vad népeket (a szeretseneket) megtekinti és ezt a temérdek költséget, mellyben Angliának ez a Colonizálás kerül, meg gondolja: alig tarthatja meg magát a nevetéstől. Mind ez a nagy lármá a feketékért tétetik; ő érettek indított mozgásba ez a pénz a fetsérlő Machinerie: ők pedig ehez egy betűt sem értenek, 's nem gondolnak véle, legkevesebbet is. Az igaz Valásról ezek a feketék semmit sem tudnak. A fajtalan Aszszony személyeken kívül egyebet nem imádnak; és ezeket úton útfélen találja az ember. A templomba csak a Tisztviselők (és ha néha valami Európai ember oda botlik) járnak. „Ugyan kérem, — így szölli meg a minap egy valaki a Kommandírozó Tisztet, hogy esik az, hogy tegnap a Regiment nem jelent meg a Templomban? Az által sokat árt az Ur a Templomnak, — mert az Aszszonyok csak

mu'sika-hallgatni járnak oda, és ha a katonák elmaradnak: üresen fog a Templom állani.“ — Nem is lehet, ostobaság nélkül, azt reményleni, hogy ez a mostani Systema a vad Négercken valamit változtatni fogjon. Nézze meg az ember a Krumokat, Timánikat, és Mandingókat, (ezek a nevezetesebb ott lakos Nemzetségek); találta e' ezeknél a népeknél valami hémenelt vagy meghallgattatást ama nyomorult emberek, kik a Bibliáknak kiosztogatására ide küldettek? tudnak e' ezek, nem többet, tsak egy igazán megtérített tanítványt mutatni? — Bártsak adná az Ég, hogy a sok Zachary, Wilberforce, Buxton, Stephen, Cropper, és az Afrikai Intézetek tagjainak Választott serege tsak egyetlenegy esőző időben lenne itten, — hogy látna a Klíma egészséges voltát, és azt a Valásosodást, pallérozódást, 's a t., mellyet az Afrikaiak az által nyernek, hogy egy ilyen helyen, Afrikának minden vad Nemzetei megtelepedtek. — A magasztalt kereskedésnek nyoma sints, én legalább egy pénzt sem láttam, azt kivéven, a mit Angliából az Országló szék, a Gyarmat Tisztjeinek ide kiszór. — Majd el is felejttem megírni, hogy abban a szempillantásban, a mellyben Lumley Ur a Kormányozó meghalozott, bizonyos előkelő emberek, minden írásait kezekhez akarák kaparítani, mint a Turner Generalis halálakor esett, — kétség kívül, hogy látnák, mit írt a Kormányozó az Országló-székhez küldött leveleiben ezen Gyarmat felől. De a Kormányozónak volt egy barátja, a ki az említett Uraknak eleikbe állván, értékre adta, hogy ha életeknek örülnek, az elpétsélt írásokhoz nyúlni még ne próbálják; erre, fel hagyván a dologgal, eltávoztak.“

Málta, Oct. 30-kán. Az Orosz Ad-

mirális Gróf Heyden Oct. 18-kán egy Nyilatkoztatást adott ki, mellyben a' Dardanellákat és Konszantinápolyt, Hadi elzárás (Blokáde) alá hirdeti, úgy mindazonáltal 1) hogy minden Neutrális hajóknak (megvizsgálván elébb, mi van rajtuk?) megengedtetik a' Dardanellákra és Konszantinápolyba való bemenetet, vagy az onnan való kijövetel, ha hadi szereket, eleséget s más Háborúi tiltott jószágokat nem visznek. 2) Az Orosz Órálló Hajós sereg, melly Admirális Ricord Ur Parantsolatja alatt fog állani, tsak azok ellen a' Neutrális hajók ellen fog erőszakhoz nyulni, mellyek magokat megvizgáltatni nem engednek, vagy a' partok mellett való járás által a' megnezettetést kikerülni törekednének.

Jelenti végre az Admirális, hogy Morea, minekutánna a' Török seregektől tökéletesen meg van tisztítva, többé Blokáde alatt nem áll, és minden Neutrális Kereskedő Hajók bátran mehetnek a' Görög Országi Kikötőkbe.

Frantzia Ország.

Pátrás Nov. 24-kén. Donna Mária Theresia de Bourbon, a' megholt Spanyol Infansnak D. Luisnak leánya, a' megboldogult Toledói Erseknek Cardinalis Bourbonnak testvér-húga, és a' Békesség Hertzegének (Godoynak) Hitvese, de a' kítől 1808 óta elválva külön élt, meghalálozott.

A' viszzalkodások a' Frantzia Országi Püspökök és a' Ministerium között — amaz esmeres (Jun. 16-ki) Kir. Rendeléseknek következésében, mellyek által a' Jésulták az Oskoláktól eltiltattak, és a' kis Papi Oskolák másképpent organizáltattak, — még most is tartanak. A' Toulousei Ersek, a' ki a' tudva lévő Rendeléseket, az alatta álló kis Papi Os-

kolákra nézve még nem teljesítette, Berger Urat, a' Vicariusát, Párisba küldötte, hogy ezen tárgyban az Oskolákra ügyelő Ministerrel érkeznek. — A' Párisi Ersek, Quelen Ur, egy Pásztori levelet bocsátott ki, mellyben a' többek között a' következő hely fordúl elő: „Soha sem fogják a' Püspökök, lelki esméreleikben megláborítván, panaszszaikat a' legkeresztyénebb Királyhoz hijában bocsátani. Ha eleintén úgy látszott is, hogy fájdalmas sohajtásaiknak szava a' levegőben elenyészik: de mégis győzött az Igazság országa. — Imé kilentz nyughatatlan és félelmes Hónapok eltelése után (és így Februarius közepe óta, a' mikor a' nevezett Kir. Rendelések a' Kabinetban munkába vétettek) megvan az a' vigasztalásunk, hogy a' mi kis Papi Oskoláinknak, mellyeket az idő múlhatatlan szükségessékké tett, és a' mellyek nélkül Hazánkban semmi Papságra, s annál fogva semmi Hitre, s következőképpent semmi békességre és boldogságra számot nem tarthatunk vála, további fenmaradását tincetek hirdetjük. Meg nyílnak újonnan a' szent Asylumok, a' hol a' mi ifjú Sámueleink az Urszavának és parantsolatinak hallgatására és tanulására megjelennek. Az Ur, megindítván, a' mi könyhullatásaink és imádságaink által, véget vetett a' kemény próbának, melly alatt szinte elhalánk; olly nehéz volt annak sújja és olly eleven a' fájdalma. Tsak egy Püspök bírhatja ezt el, és mi örizkedni fogunk a' fátyolt előtettek félre vonni, melly ezt a' Keserüségnek mélységét fedezi, a' hová leszállani nekünk a' Pásztori kötelesség parantsolta. De az Ur hennünket megvigasztalt. Ne féljete, hogy mi lelkünk esmerete ellen valamire állottunk, Igent és Nemet egyszerre mondottunk, kötelességünket elárultuk, és hívtelenek lettünk ama gon-

dolgozashoz, melyet mi az Egyháznak a' lelkielben való hatalmáról és megavulhatatlan jussairól, közönségesen állítottunk. A' helyett, hogy hasztlalan magyarázgatásokba ereszkednénk, elég legyen finékitek azt mondani hogy az Egyház és a' Status fényes méltóságú Fejei (a' Pápa és a' Király) gondolatjaitak és kívánságaikat egymással közölven, az Ur ezen Fő Személyeknek akaratajokat és gondolatjokat oda hajtotta, hogy a' böltsességnek, és engesztelődésnek lelke egyesülne — és hogy végre a' Frantzia Püspökök ekkor, valamint először is (mikor Augustusban a' Királyhoz az Emlék-írást felküldötték) szinte egy akarat- tal, ellent nem állván azon nagy homály, melly ezen kényes és kínos dolgot fedezte, el fogadták azon Rendeléseket; mellyeket egy felől a' Krisztus Helytartójának közbenjárása, másfelől a' Szent Lajos Fijának kegyes engedése, lelkeknek türrhetővé tett. — Gonózság volna a' Püspököknek a' Sz. Székre való apellálásában, és a' Királyhoz írtt, Emlék írásában tsak pártosságot és uralkodni vágyást látni. Tetszett az Isténnek; telintetét két különböző Hatalmak (az Egyház és az Ország) között megosztani, mellyek tsak Tőle függenek, minde- niki az Uralkodása alá adatott dolgok kö- rében.... Az Egyháznak nem kell Ura- ság a' földön, hanem azt mondja az ő Hitén lévő Fejedelmeknek: „Adjatok né- kem a' lelkeket, és tartsátok meg a' töb- bit“ (Azt lehetne ezen Pásztori levél né- melly szavaiból gondolni, hogy talán a' Király és a' Pápa — a' ki a' minap mi- dőn ezen dolog Ó Szentsége eleibe vite- ték, a' Minister Cardinalis által, és így Diplomatikai úton, a' Frantzia Püspö- köknek azt felelte, hogy bízzák magokat a' Király esmeretes kegyességére, — most újabban elővették a' dolgot, és a' Király a' Sz. Szék közbenjárására a'

kiadott Kir. Rendeléseken valamit változ- tatott; úgy hogy a' Püspökök az elkép- pen meg lágyított 's változtatott Rende- lést — nem pedig az eredetét — fogad- ják el. De a' dolog nem úgy van. Az egyik Kir. Rendelés, melly a' Jésuita-Os- kolák eltörléséről szöll, egészen végre hajtattott, és azon 8 oskolák, mellyek a' Jésuitákéi voltak, mind zárva vagynak. A' másik, hasonlóan szörol szóra végre hajtatik. A' melly kis Papi Oskolák ma- gokat a' Kir. Rendeléshez nem szabják, azoknak megnyittatására engedelem nem adatik. Így p.o. a' Mont-aux-Malaisi kis Papi Oskola (Rouen mellett) bé- zárattatik. A' helyéli Papnak 50 ifjakat, kik hozzá elérkeztek, vissza kellett a' hazájokba küldeni. Mondja ugyan a' Quotidiennne most is, a' mit némelly Püspökök mondának, hogy non Pos- sumus; de azért a' Kir. Rendelés min- denfelé betüröl betüre teljesítettik.)

A' Messenger des Chambres a' napokban egynek nekrologiai (Halottle- író) tizikkelyt adott ki a' megboldogult Orosz Tsászárnéről, mellyben Ó Felsé- gét Sofiának nevezi és a' Badeni N. Hertzegi Házból származtatja. A' Ga- zette nem mulatá el mindjárt másnap, ezen vastag tudatlanságát a' felig Hiva- talos Ujságlevélnek, eles tsúfolással os- torozni.

Moreából a' Hadi seregtől igen kevés magános levelek érkeznek Páris- ba. Ennek okának a' Moniteur azt mondja, hogy a' Kikötőkbe a' Hajókhöz, kik a' Hivatalos leveleket hordják Fran- zia Országba, nem viszik oda a' magá- nos leveleket vagy nem tudják oda vi- tetni azok, kik távol a' Kikötöktől benn Moreában el vagynak szélled- ve. Rendes Postát tüstént nem lehet ál- lítani. — A' Gazette de France erre azt kérdi: De hát mióta vannak a' mi Katonáink Moreában elszéled-

ve? Hiszen, még eddig Navarinban, Kóronban, Petalidiban és Patrasban voltak, melly Helyek közzül egyik sem esik benn Móréában.

Portugallia.

A' Lisbonai hivatalos Újságban Nov. 10-dikén, e' nagyon; Ó Felsőge, a' Kir. Hertzeg Aszszonyokkal együtt, Caxias nevű mulató kastélyába akarván menni, a' befogott öszvérek megijedtek 's a' kotsit felborították. Ó Felsőge olyan szerentstétlen volt, hogy a' jobb lába tzombjában eltört: szerentsére a' törés tsak egyszerű volt, és a' tzomb nem nagyon zúzott meg. Tüstént piótzák rakattak reá 's a' törés tsak könnyen körül kötletett.

A' felség fájdalmat már nem is érez. Dona Mária Isabella Kir. Ig Aszszony a' fején megschesítettett, de nem nagyon. Dona Mária d' Assumpcao, K. H. Aszszonynak a' bal lábát zúzta meg a' kotsi egy kevésse.“

Magyar Ország.

A' Nagy Méltóságú Magyar Királyi Helytartó Tanács Nov. 18-kán Tek. Olái László Urat, Magyar Országban és a' K. Törvényszéknél felesküdt Ügyvédöt, a' közönséges ügyviselésekben megmutatott ügyességére, és kivált a' Concursus' alkalmazásával megbizonyított jeles tehetségeire nézve, a' Magyar K. Helytartói Agensek' számába bevenni méllóztatott.

A' Magyar Kurír Tisztelt Olvasójához.

Midőn a' folyó esztendő elején az elenyészéshez közelgetett Bétsi Magyar Újságnak folytatására magamat elhatároztam, abbéli meggyőződéssel fogtam ezen fáradságos munkához, hogy ha magamra vállal kötelességemnek teljes tehetségem szerént megfelelni igyekszem; a' közhasznú hazafiúi jó igyekezetet örömet gyámolító Magyar Nemes Nemzetnek mind bizodalmat, mind pártfogását megnyerhetem.

Telt ígéretemnek megfelelni igyekezvén, háláadó alázatos köszönettel emlegetem azon Nemzeti pártfogást, melly az első esztendő második felében mindjárt arra segített, hogy Erdemes Olvasóimnak az Újság mellett Toldalékul, egy Olvasó Könyvtárral is kedveskedni elkezdhettem.

Most pedig, midőn az időből kifejtődző történetek terhesednek, 's a' sorsnak fordulásai az előre törekedő népeknek új pályát nyitni látszatnak; annival inkább serénykedem a' bennem helyezettett buzdító bizodalomnak kettőzitetett szorgalmatossággal megfelelni: minél elevenebben képzelem; hogy mind ezek az emberi tudni vágyódást sokszorozva felhevítik.

De valamint igaz hazafiúi buzgóságból iparkodom, kötelességemben híven eljárván, Erdemes Olvasóim várákozásának megfelelni, hogy Újságlevelemben a' nevezetes történeteknek hiteles előadását hamar feltalálhassák: éppen úgy a' felöl is meg vagyok győződve, hogy Tisztelt Olvasóimat bántanám meg, ha elhallgatnám, mennyi akadályokkal kelletek a' legszentebb szándék végre hajtása közben is keservesen küszködnöm a' miatt, hogy, többnyire az Erd. Olvasók tudtok nélkül, az Újságnak úgy nevezett praenumeratiói ára, nagy részént még máig sints felküldve. — Ez annivalsajnosabban esik, minthogy itt az Aerarialis taksát, melly minden darab postán innen lemenő újságtól esztendőre tíz tíz V. forintra megy, előre kell lefizetnem.

Hogy tehát ugyan azon Hazához, mellyet esztendővel ezelőtt Ésa u szavaival kértem az áldásért, ennek kimaradása miatt utóbb is a' szenvedő Megváltó-

nak szavaival ekként ne kénteleníttessem fohászkozni: Hazám! ha lehetséges, müljék el én tőlem e' pohár: tökéletes bizakodással kérem mind azokat az Erdemes Hazafiakat, kik ezen Újságot tovább is járítani kívánják; méltóztassanak rendeléseiket úgy tenni, hogy az Újságnak előfizetési ára ezentúl idejében kezemhez jöjjön, és azzal együtt az elmaradott taksák is felküldessenek.

Az Újságnak pontos küldését szint oly szoros kötellességének tartja a' Riadó, mint annak írását. Ha pedig elmarad; annak jele, hogy az hitelesen megrendelve nintsen.

A' Magyar Kurír taksáját, melly félesztendőre 15 V. forint, felküldés végett, a' Ts. K. Posta Hivatalok, mint a' köz jót a' Fels. Aerarium hasznával egybekötő Országos Tisztsegek, mindenütt elfogadják. A' Bétsi Tisztelt Olvasók 10 V. for. fizetnek a' M. Kurírért.

Egyébaránt, a' kik Tisztelt Olvasóim között azt kívánják, hogy az Újság járása, esztendő elején, addig is felbe ne szakadjon, míg a' pénz vagy a' több praenumeratiót öszveváró Posta Hivatalokról, vagy Dilizsánsz által feljöhét; méltóztassanak az Újságot hozzám utasítandó megváltott (frankirozott) level által egy két sorban megrendelni, feljegyezvén az utolsó posta statiót, mellyről Újságaikat veszik. Így a' borítékra nyomtattatandó Utasítás is hibátlanul jöhét kezemhez.

A' M. Kurír hetenként kétszer indul Bétsből, Kedden és Pénteken estveli 9 órákor, és a' mi nevezetes a' Nyomtatott Újságokban itt azon napon jelenik meg, az már ebbén is benne lehet 's benné is szokott lenni.

Erdemes Olvasóimnak a' jövő 1829-dik esztendőben is a' M. O. Vármegyék között négy kiszíneli Mappával fogok kedveskedni, mint ezen folyó esztendőben. Ezenkívül:

A' M. Kurír mellett Toldalékul jár árkúsonként egy Olvasó Könyvtár, Rajzolatokkal együtt, nagy 8-rétheben, mellynek Foglalatja ez:

I. Nevezetes Városok leírásai. II. Nemzetek, ezeknek szokásai. Nyelvek. III. Életleírások, a' régi és újabb időkből. IV. Közhasznú dolgok esmertetését terjesztő előadások. V. Tudománybeli nevezeteknek, különösen az Újságokban előforduló idegen kifejezéseknek és mesterszóknak magyarázatja. VI. Új találmányok. VII. Literaturai nevezetességek. VIII. Tudományos kérdések. Feleletek. IX. Jelés Gondolatok és Mondások.

A' Hazabéli nevezetes történeteknek közlésére, alázatosan kérem a' Nemzetnek minden rangú és rendű Tisztviselőit 's Tudósait.

A' postán vagy dilizsánszon küldendő levelek legjobban e' ként utasítanak hozzám. — Így leghamarább vehetém a' leveleket.

An Herrn Joseph von Márton
Professor.

Franco.

Untere Bäckerstrasse Nro. 742.

in Wien.

Szerkeztelő és Riadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)